

MARIA SZYDŁOWSKA

ur. 1921; Lublin

STRESZCZENIE RELACJI MÓWIONEJ

Czwarty i ostatni wywiad z panią Marią Szydłowską dotyczy okresu okupacji niemieckiej Lublina w czasie II wojny światowej. Opowiada o wrażeniu, jakie wywołała wiadomość o wybuchu wojny, opisuje bombardowania Lublina we wrześniu 1939 r., wkroczenie Niemców, ich zachowania, wydawane zarządzenia (odebranie radioodbiorników, reglamentacja żywności, ograniczenia w handlu) i represje wobec ludności polskiej i bezpośrednio rodziny pani Marii.

Rodzina została wyrzucona z domu na Wieniawskiej 12 i z trudem znalazła nowe mieszkanie na ul. Wesolej Bocznej 3b; warsztat ojca przeniesiono na Okopową 12. Pani Maria wspomina swoje traumatyczne doświadczenie, gdy została aresztowana w łapance i przetrzymywana przez wiele godzin w areszcie na ul. Staszica, a później na terenie Zamku. Opisuje późniejszą ucieczkę z łapanki, agresję Niemców, rozstrzelanie na ulicach, liczne aresztowania wśród znajomych, w tym wielką łapankę w dzielnicy Wieniawa. Wspomina wizyty na Majdanku i pomoc RGO dla więźniów.

Nieco miejsca zajmują wspomnienia dotyczące ludności żydowskiej: historia ucieczki z Majdanka Kuby Goldmana i jego ukrywanie się u swojej ukochanej, Polki; opowieść o oddaniu materiałów klientom przez właścicielkę sklepu skórzanego Małkę Rozenbaum przed pójściem do getta; okropne wrażenia ze świadkowania obchodzenia się Niemców z grupami Żydów konwojowanych przez miasto; wreszcie widok opuszczonego getta na Podzamczu.

Pani Maria wspomina też specyficzne dla okupacji grupy: volksdeutschów oraz tych, którzy nie chcieli przyjąć volkslisty, junaków z Baudienstu i działaczy konspiracji.

Sporo miejsca pani Maria poświęciła bombardowaniu Lublina przez Sowieców w maju 1944 r., poprzedzającej ewakuacji Niemców, a także spotkaniom z żołnierzami radzieckimi.

Na koniec pani Maria wraca do okresu przedwojennego, opisując wygląd domów i sklepów przy ulicy Króla Leszczyńskiego. Uzupełnia opowieść wojenną wspomnieniem o pomyłkowym ostrzeżeniu ojca przed aresztowaniem i historią o bohaterze AK Włodzimierzu Stysło.

Data i miejsce nagrania	2014-01-13, Warszawa
Rozmawiał/a	Marek Nawratowicz
Słowa kluczowe	Maria Szydłowska, streszczenie relacji mówionej
Autor streszczenia	Aleksandra Bańkowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"